

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
People's Participation in Local Development of Moo Mon Subdistrict
Administrative Organization Mueang Udon Thani District Udon Thani Province

สัญญา วรรณศรี

Sanya Wannasri

โกศล สอดส่อง

Koson Sodsong

คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

Faculty of Political Science, Pitchayabundit Collage

E-mail: nuspong.ggg@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 28 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อยู่อาศัยและมีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม คำนวณตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ 377 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.807

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่มอน ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่มอน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่มอน อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

The main objective of this research was to study people's participation in local development of Moo Mon Subdistrict Administrative Organization. Mueang Udon Thani District Udon Thani Province The samples used in this research were residents and eligible voters in Mu Mon Subdistrict Administrative Organization. Calculated according to the calculation formula of Taro Yamane, 377 people. The tool used for data collection was a questionnaire consisting of 3 parts. Statistics used to analyze the data. are descriptive statistics including number, percentage, mean and standard deviation. Inferential statistics were T - test and F - test, the questionnaire's reliability was 0.807.

The results showed that:

People's Participation in Local Development of Moo Mon Subdistrict Administrative Organization Mueang Udon Thani District Udon Thani Province Overall, it was at a high level. And when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the participation in decision-making. in the preparation of project activities Followed by the aspect of participation in benefits. in preparing the annual expenditure budget and the aspect with the lowest average was the participation in operations. in administration.

Comparative results of people's participation in local development of Moo Mon Subdistrict Administrative Organization Classified by sex, age, education level and occupation by the overall population in the area of the Mu Mon Subdistrict Administrative Organization. with different sex Participation in local development of Mu Mon Sub-district Administrative Organization was significantly different at the 0.05 level. and different occupations participated in the local development of the Mu Mon Subdistrict Administrative Organization were not different.

Proposals for guidelines for people's participation in the development of Mu Mon Subdistrict Administrative Organization Mueang Udon Thani District Udon Thani Province,

including supporting public participation in making political decisions economic and social development planning, including the preparation of public services.

Keywords: Participation, local development, subdistrict administrative organization

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบใช้อำนาจอธิปไตยในระดับ การบริหารราชการงาน ณ ปัจจุบันได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น แสดงถึงความต้องการ เสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ผู้บริหารงานกับประชาชนได้ใกล้ชิด และรับทราบปัญหา ความต้องการต่าง ๆ จากประชาชน หรือเรียกว่า การผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุก ๆ ฝ่าย โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกต่อการบริหารจัดการในท้องถิ่นของตน ซึ่งประชาชนจะรับรู้ถึงปัญหา และหนทางในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น (กรมส่งเสริมส่วนท้องถิ่น) องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานของรัฐรูปแบบปกครองท้องถิ่นรูปแบบที่ 6 และเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทยซึ่งจัดตั้งโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ.2562) โดยมาตรา 69/1 บัญญัติให้การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดทำงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลหมุ่มน อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาจากเกณฑ์ด้านเงินประมาณ โครงสร้างการบริหารบุคคล เศรษฐกิจสังคม ถือเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง แบ่งลักษณะการปกครองด้านการเมืองแบบหมู่บ้านจำนวน 9 หมู่บ้าน คือบ้านหมุ่มน หมู่ที่ 1 บ้านแวงหมู่ที่ 2 บ้านสูงแคน หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งแร่ หมู่ที่ 4 บ้านท่าตุมหมู่ที่ 5 บ้านโนนบ่อหมู่ที่ 10 บ้านท่าตุมทองหมู่ที่ 11 บ้านดงเจริญหมู่ที่ 12 และบ้านหมุ่มนพัฒนา หมู่ที่ 13

ผู้วิจัยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่และปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้เนื่องจากได้รับข้อเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ขอให้ดำเนินการโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในเขตตำบลหมุ่มนจึงเกิดปัญหาข้อสงสัยว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวให้โอกาสประชาชนในท้องถิ่นนี้ได้มีส่วนร่วมในการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงไรโดยเฉพาะด้านการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ทำโครงการกิจกรรม การบริหารงาน การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และประชาชนที่อาศัยอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวอยากมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาต่อท้องถิ่นดังกล่าวมากน้อยเพียงไร จึงเกิดคำถามและข้อสงสัยขึ้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาการวิจัย ค้นคว้า

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไขพัฒนาองค์กรต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น ด้านเนื้อหา 4 ด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม 2) ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น จำนวน 6,354 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 377 คน
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น

4. ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบที่เสริมสร้างความสำเร็จของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้หน่วยงานอื่น ๆ และองค์กรเอกชน ใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเหมาะสม

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชาชนที่อยู่อาศัยและที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น จำนวน 6,354 คน (ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น ตุลาคม 2564)

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 6,354 คน จากสูตร ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973 : 125) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือรวมทั้งสิ้น 377 คน

6. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ลักษณะของเครื่องมือมีรายละเอียด โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีจำนวน 4 ข้อ ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบปลายปิด

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1.ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม 2. ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน 3.ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นแบบสอบถามปลายปิด ซึ่งเป็นคำถามที่มีคำตอบให้ ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือความเห็นของตนเอง โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นชนิดเลือกตอบ ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของไลเคิร์ต มีทั้งหมด 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ม่น เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเป็นคำถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก แต่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบโดยใช้คำพูดของตนเอง

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาวิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหมู่ม่น
2. ผู้ศึกษาวิจัย ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง แจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามนำคืนมาด้วยตนเอง โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปลผล อภิปรายผลและเขียนรายงานผล

8. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่/ค่าร้อยละ/การหาค่าเฉลี่ย (Mean)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 แปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้การทดสอบที (Independent t – test)
 - 2.2 ตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบว่ามีค่าแตกต่างกัน จะใช้การทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

9. ผลการวิจัย

สรุปลผลการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ม่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 58.62 และเป็นเพศหญิง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 41.38 อายุอยู่ระหว่าง 42 - 49

ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 30.24 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 52.52

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 4.0$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.97$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.= 0.59) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ได้รับทราบข่าวสารถึงรายละเอียดของ โครงการ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.79) รองลงมาคือ ข้อ 3. มีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นถึงรายละเอียดของ โครงการ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.81) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 4. มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุโครงการ กิจกรรม ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.71)

2.2 ด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 6. มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือถึงการปฏิบัติการ การบริหารงานในสำนักงาน ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ ข้อ 7. มีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นการปฏิบัติการการบริหารงานในสำนักงาน ($\bar{X} = 3.96$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 8. มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุการปฏิบัติการ การบริหารงานในสำนักงาน ($\bar{X} = 3.91$)

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 9. ได้รับทราบข่าวสาร ถึงรายละเอียดในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ ข้อ 10. มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 4.10$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 12. ส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 3.94$)

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 15. มีส่วนร่วมในการประชุมประเมินผลการดำเนินงานประจำปี ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมาคือ ข้อ 16. มีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้า หาปัญหาและสาเหตุประกอบการประเมินผลการดำเนินงานประจำปี ($\bar{X} = 4.00$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 14. มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การประเมินผลการดำเนินงานประจำปี ($\bar{X} = 3.87$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่น อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหมู่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่อม อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่อมไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลหม่อม อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้แก่

1. ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการบริหารหรือการวางแผนงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น
2. ควรจัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
3. หน่วยงานภาครัฐควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน โดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่กระบวนการกำหนดแนวทางและวางแผนการพัฒนาพื้นที่ร่วมกัน
4. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

10. อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่อม อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำโครงการกิจกรรม ($\bar{X} = 4.19$) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ($\bar{X} = 4.0$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.97$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบลหม่อม อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เช่น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลประโยชน์จากการดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้น เช่น ติดป้ายประกาศ หรือจัดประชุมร่วมกัน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการประเมินโครงการ ควบคุมตรวจสอบการใช้ทรัพยากร ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะรวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลและร่วมในการรับรู้รับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ จึงทำให้ผลการวิจัยโดยภาพรวมออกมามีอยู่ในระดับที่ดีสอดคล้องกับการศึกษาของ นาถนภา กอบวิยะภรณ์ (2560) ที่พบว่าปัจจัยในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าโดยรวมมีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ความรู้ความเข้าใจ การจัดเวทีประชาคม วิทยากรกระบวนการ การสื่อสาร และการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน (SWOT) 3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหินเหล็กไฟ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของบรรเจิด ฮุนตระกูล(2556) ที่พบว่าพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบล

ลานหอย อำเภอบ้านด่านลานหอย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในอันดับที่ 1 คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน อันดับรองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และอันดับท้ายสุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยภาพรวมประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานีที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานีที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่มไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พรุณี บุษิ และพิชิต รัชตพิบูลภพ (2565) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านเพศ ผลการศึกษาระดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลไทรมา อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญเพราะเพศชายและเพศหญิงมีความสนใจในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกัน และยังซึ่งสอดคล้องกับสมบัติ ทัทธานี (2555) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลจากการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของลดาวรรณ มหาโชติ (2561) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษา ชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และด้านระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านป่าดิบ ตำบลทุ่งทอง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

11. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการบริหารงาน และควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ศาลาอเนกประสงค์รวมถึงสมบัติและทรัพยากรในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า

2. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผลในด้าน การปฏิบัติงาน การบริหารงาน การตรวจสอบและควบคุมการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณ และการติดตามประเมินผลงบประมาณต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลหม่อมให้มากขึ้น

3. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นกรรมการพิจารณางบประมาณตามโครงการต่าง ๆ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรค ปัจจัย ทัศนคติและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี กับอำเภออื่น ๆ หรือเปรียบเทียบกับกันในแต่ละตำบล

บรรณานุกรม

- ณัฐนิชา กงพะลี. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม. ในวิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. (2535). การศึกษาความเหมาะสม ในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อกระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม . กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111/ตอนที่ 53 ก/2 ธันวาคม 2537. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 114/ตอนที่ 55 ก/11 ตุลาคม 2540. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
- สมบูรณ์ ธรรมลงกา. (2556). รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท : สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหม่อม อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี. (2561). ข้อมูลจำนวนประชากรและเขตการปกครอง. อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Kaplan, R. S. and Norton, D. P. (1996). *The Balanced Scorecard: translating strategy in action*. Boston: Harvard Business School Publishing Corporation.
- Taro Yama ne. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.